

**Stanovisko oponentky k vedeckým a pedagogickým aktivitám
doc. Mgr. Vladimíra Biloveského PhD.**

Oponentka: Prof. PhDr. Mária Kusá, CSc.

V. Biloveský (1968) škálou svojich pedagogických i vedeckých aktivít predstavuje osobnosť, ktorá aj organizačne – a pritom nielen v rozličných zodpovedných akademických funkciách - predstavuje dnes v akademickom priestore UMB vo svojej generácii jeden z pilierov študijného odboru translatológie. Aj vďaka nemu sa Banská Bystrica v priebehu konca 20. a začiatku 21. storočia stala jedným z významných slovenských centier výskumu prekladu pričom, ako svedčí aj predložený materiál, tento výskum má silný vedecký, pedagogický i už zmieňovaný organizačný a popularizačný aspekt. Zároveň je to aj človek, ktorý si uvedomuje význam kultúrnych dejín a s kolegom I. Šušom pripravil jubilejnú publikáciu *Banskobystrické myslenie o preklade a tlmočení : (veda, výskum, edukácia)*, 2017.

Spojenie V. Biloveského s UMB však neznamená, že by sa uzatváral v tomto domácom prostredí. Získal a získava bohaté skúsenosti v zahraničí (predovšetkým Poľsko, Rusko, Česká republika a i) i doma (projekty a publikácie s FF UKF, ÚSvL SAV a i.) na spoločných vedeckých či publikačných podujatiach. Početné sú jeho oponentské posudky dizertačných i habilitačných prác temer na všetkých slovenských akademických pracoviskách ako aj posudky projektov, vyžiadané od slovenských (VEGA, KEGA, APVV) i niekoľkých zahraničných inštitúcií. Samozrejme počas pôsobenia vo VŠ prostredí V. Biloveský bol riešiteľom i vedúcim riešiteľom viacerých dôležitých grantových projektov

Vladimíra Biloveského poznám už dvadsať rokov, pričom v začiatkoch som ako školiteľka bola účastná na jeho doktorandskom štúdiu i pri obhajobe dizertačnej práce vo vednom odbore 81-02-9 literárna veda (2004). Jeho práca však už vtedy bola orientovaná na problematiku prekladu, podobne ako o sedem rokov neskôr jeho habilitačná práca *Prekladové konkretizácie tvorby S. W. Hawkinga v slovenskom kultúrnom priestore* (2012) už v študijnom odbore 2.1.35. prekladateľstvo a tlmočníctvo.

Ako čiastočne vyplýva z povedaného jednu z ústredných tém pre V. Biloveského predstavoval práve historický a teoretický výskum textov spoločenskovednej povahy - tzv. „pomedzných“ textov, teda textov, ktoré sa pohybujú na pomedzí textov vedeckých a populárno-vedeckých, pričom často využívajú i elementy textov umeleckých. Tieto texty nielen prinášajú nové vedecké poznatky pre širší okruh adresátov, ale práve veľmi podrobná analýza a „staronové“ prístupy ku klasifikácii spomínaných textov v slovenskom preklade umožňujú akoby nanovo formulovať žánrovú štruktúru/spektrum slovensky publikovanej literatúry (monografia *Termín a/alebo metafora*, 2005). Zdôraznenie „staronovosti“ prístupov k predmetu skúmania znamená, že V. Biloveský (podobne ako jeho dlhoročný kolega na FF UMB Ján Vilikovský) tvorivo pracovali s koncepciami a postupmi slovenských „klasikov“ myslenia o preklade A. Popoviča, F. Mika, ale aj J. Ferencíka, ktoré následne v konfrontácii s aktuálnou translatológiou vytvorili metodologické východiská i metodické nástroje. Takýmto spôsobom - popri vlastnom výskume – V. Biloveský akoby v nových súvislostiach potvrdil význam slovenskej translatologickej školy 70. – 80. rokov.

V. Biloveský už 24 rokov pracuje v akademickom prostredí a za ten čas uviedol do pedagogickej praxe viaceré dôležité predmety translatologického charakteru – Metodika prekladu, Prekladový seminár, Preklad umeleckých textov, Počítačom podporovaný preklad, Metodológia translatológie, Dejiny kritiky prekladu. Uvedomoval si aj s kolegami dôležitosť dostupnosti inonárodného, českého i slovenského myslenia o preklade, a tak s M. Djovčošom pripravili obsažné *Vybrané kapitoly z translatológie* 1,2 (2010, 2013) pričom pri ich druhom vydaní (2019,2020) pochopiteľne texty reflektovali posuny v translatologickom myslení. Ďalším dôležitým smerom v jeho vedeckom i didaktickom reflektovaní prekladu je v ostatnom desaťročí teoretické i praktické didaktické rozpracovanie problematiky prekladateľských i tzv. prierezových kompetencií, ako aj tzv. interpersonálnych zručností.

Inaugurant (aj ako dekan FF UMB) úzko spolupracoval s banskobystriickou ŠVK, pričom sa mu podarilo vytvoriť tradíciu nových podujatí, ktoré nielen pre študentov, ale aj širšiu odbornú verejnosť reflektujú problematiku prekladu. Ide o jeho zásadný prínos pre *Banskobystrické prekladateľské soirées*. Svoje organizačné schopnosti prejavil pri ich založení (2012), keď v spolupráci so zmieňovanou ŠVK v Banskej Bystrici a s finančnou podporou Amerického veľvyslanectva v SR začal organizovať pre študentov a širšiu verejnosť toto

podujatie, ktoré má dnes už aj publikovanú podobu (2021) a predstavuje istý typ „oral history“ významných prekladateľov.

V roku 2013 bol V. Biloveský pri založení časopisu Kritika prekladu, jediného takto orientovaného periodika, ktorý si za necelé desaťročie získal významné renomé u odbornej verejnosti i študentov slovenských VŠ. Od založenia je predsedom VR časopisu.

Popri nasadení organizačného charakteru stíhal aj zahraničné vzdelávacie pobyty, mobility a konferencie na významných medzinárodných akademických pracoviskách: Istanbul, Moskva, Paríž. Pochopiteľne svoj záujem premietal a premieta inaugurant aj do expertíznej, recenznej a oponentskej činnosti, a samozrejme aj do školiteľstva niekoľkých desiatok bakalárskych a diplomových prác, medzi jeho študentov patrili viaceré dnes už etablované osobnosti slovenskej translatológie – M. Djovčoš, M. Kubuš, Ľ. Pliešovská). Zvlášť by som zdôraznila sedem ukončených doktorandov, z ktorých viacerí (M. Lašš, B. Vinczeová, M. Bachledová, Z. Angelovičová, M. Melicherčíková) predstavujú dnes kompetentných translatológov s významným zástojom vo výskume a výuke.

Ak by sme sa kvantitatívne pozerali na inaugurantovu publikačnú činnosť, v relevantných sledovaných ukazovateľoch prevyšuje požadované počty: 3 monografie, 21 publikácií vo vedeckých časopisoch, z toho 2 evidované v databázach, jeho publikácie (84, z toho 50 vedecké práce a 3 výstupy kategórie A) i citácie (150, z toho 14 v citačných databázach) predstavujú kvalitu, významné recenzované publikácie.

Explicitne vyjadrený návrh na udelenie vedecko-pedagogického titulu profesor:
V zmysle všetkých vyššie uvedených faktov konštatujem, že Doc. Mgr. Vladimírovi Biloveskému, PhD. by mal byť udelený vedecko-pedagogický titul profesor v odbore prekladateľstvo/tlmočníctvo.

Bratislava, 25. augusta 2021

prof. PhDr. Mária Kusá, CSc.